

Tipsa oss!
Sicka ett mejl till
redaktion@varnamonyheter.se

Daniel Leviathan. FOTO: TT

De döda talar på begravningsplats

KULTUR Arkeologen Daniel Leviathan tilldelas årets Bindefeldstipendium om 500 000 kronor för sitt arbete med en digital minnesplats. Genom QR-koder på gravstenar kommer besökare där att få lära känna några av de förintelseöverlevare som kom till Sverige. Minnesplatsen "Förlorade röster – spåren efter 1945 års räddade" låter besökaren stifta bekantskap med 66 olika förintelseöverlevare, skriver Micael Bindefeldts stiftelse i ett pressmeddelande.

Gemensamt är att de alla anlände till Sverige med de så kallade Vita båtarna och att de efter endast en kort tid dukade under till följd av undernäring och sjukdomar. De ligger i dag begravda på Norra judiska begravningsplatsen i Solna. Bindefeldstipendiet kommer att delas ut på den internationella minnesdagen för Förintelsens offer den 27 januari. (TT)

**KULTUR
OCH NÖJE PÅ
VN.SE**

Brännande frågor

Såriga mor- och dotterrelationer, brännande identitetsfrågor och existentiella funderingar kring turbulenta tider – det är några av de ämnen som vårens böcker kretsar kring.

LITTERATUR Flera författare skriver i vårens böcker om relationen mellan mödrar och döttrar, ofta med utgångspunkt i smärtsamma erfarenheter. Balsam Karam som hyllades för sin debut "Händelsehorisonten" kommer nu med "Singulariteten", som enligt författaren själv är ett sorgearbete i tre delar. Den handlar om en kvinna som söker efter sitt försvunna barn – men där finns också en moder som har förlorat sitt språk och sitt land. Hon kommer till utvecklingssamtalet iklädd sitt finaste plagg, och blir utskräddad. Hur rangordnar man förluster och trauma, frågar sig Balsam Karam.

I "Bechi" undrar Koko Hubara, författare till den uppmärksammade "Bruna flickor", om man som förälder oundvikligen förstör sitt barn. När Bechi berättar för sin mamma att hon är gravid uppenbaras spänningar från flera årtionden.

Även Sofi Oksanen och **Vigdis Hjorth** uppehåller sig i sina senaste böcker vid mödrar. Pooneh Rohi skriver i "Hölje" om en kvinna som inte känns vid det barn som plötsligt ammar vid hennes bröst, och i "En liten uppblåst fittas memoarer" skärskådar Aase Berg kvinnorollen genom bland annat moderskapet. Anna-Karin Palm försöker också förstå sin mammas livshistoria i "Jag skriver över ditt ansikte", där modern sakta sjunker in i alzheimers dimma.

Att vara människa i en turbulent tid är ett tema som dyker upp i flera av vårens böcker. Till exempel kretsar amerikanske Don DeLillo kring detta i "Tystnaden", en bok som landar väl-tajmat i tider då hela världens kommunikation och sociala samvaro har förändrats. Han undersöker vad som skulle hända om all digital kommunikation plötsligt bröts? I hans roman närmar sig fem människor i en sådan situation existensens innersta rum tillsammans.

Klimatet är en annan ödesfråga, som bland andra Maja Lunde skriver om när hon fortsätter sin klimatkvartett med "Przewalskis häst", om världens sista vildhästar. Den följer bland annat en zoolog på 1880-talet, och Eva som bor på en gård i Norge under 2064, då världen faller samman runt henne och dottern.

Även Karl-Ove Knausgård tar upp klimatriksen, i sin nya tegelsten "Morgonstjärnan", där en gigantisk stjärna uppenbarar sig i på himlen, och på oandade vis verkar rucka på tillvaron i människors liv. Men är det ett naturfenomen eller ett bibliskt tecken? Persongalleriet är myllrande, och tillvarons mening ställs på sin spets i överraskande situationer.

Förra året gavs hennes makalösa "Åren" ut i svensk översättning, lik-

som "Min far & kvinnan". Nu kan man följa franska Annie Ernaux tillbaka till roten av hennes skrivande, i "En flickas memoarer". Där berättar hon om sommaren 1958, och sin första natt med en man, på ett sommarkollo i Normandie. Ernaux spårar ursprunget till sitt skrivande liv, som är byggt på skam, våld och svek.

Marie-Hélène Lafons böcker kan tyckas lägmälda i sina skildringar av kassörskor eller lantortsbor. Men hennes känsliga prosa etsar sig fast, med detaljkänsla för det som ömmar. Nu är hon tillbaka med familjesagan "En sons historia", som förra året fick prestigefyllda Prix Renaudot i Frankrike. Tillbaka med nytt är också Kim Thuy, i "Em", som betyder både lillasyster eller lillebror på vietnamesiska och "aime", älska på franska, handlar det om de tusentals föräldralösa barn som evakuerades från Vietnam till USA 1975.

I vår nagelfarsidentitet i böcker som tar upp både ras, klass och kön. Mara Lee undersöker till exempel språkets laddningar i konstruktionen av främlingen, i "Främlingsfigurer". I diskussioner om bland andra Dante, Mary Shelley och Virginia Woolf undersöker hon bildspråk, och hur hat och kärlek kan bli uttryck för rasism.

Robin DiAngelo utforskar också begreppet vit skörhet, i en bok med samma namn, med en högaktuell analys om vitas ovilja att se vithetens roll i ett rasistiskt system. Kiley Reid har ett mer satiriskt angreppssätt när hon i "Vår bästa tid" skriver om en ung tjej som är barnvakt, men som på köpen-tret blir anklagad för kidnappning eftersom hon är en svart tjej med ett vitt barn.

I "Om könets existens" närmar sig också Kajsa Ekis Ekman den kontroversiella frågan om kön, och huruvida det kan definieras utifrån känsla eller biologi.

Hennes trilogi om Jana Kippo gjorde dundersuccé, och i vår återkommer Karin Smirnoff med en ny roman, om en industristad i Mellansverige. I "Sockerormen" förs tre udda elva-åringar samman av sitt musikintresse, och startar ett band med en före detta världsartist och musikkärlare. Men i en värld där föräldrarna sviker är frågan om han står för trygghet, eller något helt annat.

En annan bok som är efterlängtat av många är Douglas Stuarts hyllade "Shuggie Bain". Han Bookerprisades för romanen som skildrar en ung kvinnans drömmar om att lämna misären i Glasgow runt 1981. Hon delar drömmarna med sin yngste son, som försöker fånga upp sin mor när tillvaron börjar rasa under hennes fötter.

Elin Swedenmark/TT

Några av de författare som släpper böcker i vår

Viola Ardone.

FOTO: NORSTEDTS

Ann-Helén Laestadius.

FOTO: ELISABETH OHLSON

Tessa Hadley.

FOTO: MARK VESSEY

Johan Jönson.

FOTO: LARS PEHRSSON/SVD/TT

Böckernas utgivningsdatum

- "Vit skörhet" av Robin DiAngelo, 7/1
- "Hoppets tåg" av Viola Ardone, 8/1
- "Obehaget om kvällarna" av Marieke Lucas Rijneveld, 12/1
- "Hundparken" av Sofi Oksanen, 15/1
- "En uppblåst liten fittas memoarer" av Aase Berg, 9/3
- "Hölje" av Pooneh Rohi, 13/1
- "Noveller" av Tessa Hadley, 18/1
- "Morgonstjärnan" av Karl-Ove Knausgård, 20/1
- "Tystnaden" av Don DeLillo, 26/1
- "Przewalskis häst" av Maja Lunde, 28/1
- "Främlingsfigurer" av Mara Lee, 1/3

- "Shuggie Bain" av Douglas Stuart, 1/3
- "Proponeisis" av Johan Jönson, 9/3
- "Är mor död" av Vigdis Hjorth, 25/3
- "En flickas memoarer" av Annie Ernaux 11/3
- "Bechi" av Koko Hubara, april
- "Em" av Kim Thuy, april
- "Singulariteten" av Balsam Karam, 4/3
- "Jag skriver över ditt ansikte" av Anna-Karin Palm, 12/4
- "Vår bästa tid" av Kiley Reid 13/4
- "En sons historia" av Marie-Hélène Lafon 15/4
- "Sitt Marie Rose" av Etel Adnan, 15/4
- "Sockerormen" av Karin Smirnoff 18/5